

O r t a ə s r l ə r t a r i x i

	<i>Dövlərin adı, xüsusiyyəti və ahata etdiyi tarix</i>	<i>Təsərrüfatın inkişafı</i>	<i>Siniflərin və əhali qruplarının vəziyyətində əmələ gələn dəyişikliklər</i>	<i>Sinfi mübarizə</i>	<i>Dövlət quruluşunda baş verən dəyişiklər</i>	<i>Mədəniyyətin inkişafı</i>
Erkən orta əsrlər	Feodalizm quruluşunun yaranması	Kənd təsərrüfatı texnikasının aşağı səviyyədə olması, ləng inkişaf etməsi . <i>Natural təsərrüfatın hökmranlıq etməsi.</i>	Əsas siniflərin-feodallar və asılı kəndli siniflərinin yaranması. Feodal istismarı (<i>biyar, məhsul töycüsü</i>)	Kəndlilərin özlərinin təhkimli halına salınması və feodal zülmünə qarşı mübarizəsi	Erkən feodal dövlətlərinin yaranması . Feodal dağınıqlığı. Avrasiyada türk dövlətlərinin yaranması və onların işğalları.	Qədim almanların işğallarından sonra Qərbi Avropada mədəniyyətin tənəzzülü. Dinin mədəniyyət üzərində ağılığı . Avropaya nisbətən Şərqdə mədəniyyətin daha yüksək inkişaf etməsi. <i>İslam dininin meydana gəlməsi.</i>
	V – XI əsrlər					
Yetkin orta əsrlər	Feodalizm quruluşunun inkişafı	Sənətin kənd təsərrüfatından ayrılması .Şəhərlərin meydana gəlməsi və artması. Əmək bölgüsünün inkişafı. Şəhərlə kənd arasında , vilayətlər və ölkələr arasında ticarətin inkişafı.	Kəndliləri istismar etmək üsullarının dəyişməsi (<i>Pul töycüsü</i>). Bir sıra Qərbi Avropa ölkələrində kəndlilərin şəxsi asılılıqdan azad olunması. <i>Silkələrin yaranması</i> .	Kəndlilərin feodal istismarının güclənməsinə qarşı mübarizəsi. Qüvvətli kəndli üsyanları və müharibələri.	Bir sıra ölkələrdə mərkəzləşmiş dövlətlərin yaranması və kral hakimiyyətinin güclənməsi. Silki monarxiyaların yaranması. Yeni türk dövlətlərinin yaranması , onların işğalları və süqutu.	Feodal mədəniyyətinin inkişaf etməsi. <i>Universitetlərin açılması, incəsənətin tərəqqi etməsi (Roma və Qot üslublu tikililər)</i> . Şəhər mədəniyyətinin yaranması . Dinin mədəniyyətə təsirinin zəifləməsi. <i>Kitab çapının</i> ixtira olunması .
	XI – XV əsrin sonu					
Son orta əsrlər	Feodalizm quruluşunun dağılması	Yeni texniki kəşflər və ixtiralar. <i>Kapitalist manufakturalarının yaranması</i> . Müstəmləkələrin işğal edilməsi və dünya ticarətinin inkişafı .	Yeni siniflərin <i>burjuaziya və muzzdlu fəhlələr</i> siniflərinin yaranması . Kapitalist istismarının başlanması . Kəndlilərin bir hissəsinin var- yoxdan çıxması .	<i>Reformasiya</i> - burjuaziya və xalq kütlələrinin feodal zülmünə və katolik kilsəsinə qarşı hərəkatı Niderland burjuva inqilabı.	Mərkəzləşmiş dövlətlərin daha da inkişaf edib <i>mütləqiyyətə</i> çevrilməsi.	İntibah mədəniyyətinin yaranması. İncəsənətin tərəqqisi və Kainat haqqındakı baxışlarda çevriliş. Elm və din arasında mübarizə .
	XV – XVII əsrin ortaları					